

ת"פ 9235/01/13 - מדינת ישראל נגד א.מ.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

19 אוקטובר 2015

ת"פ 9235-01-13 מדינת ישראל נ' מ'

לפני כב' השופטת לימור מרגולין-יחידי

מדינת ישראל

המאשימה

נגד

א.מ.

הנאשמים

נוכחים:

ב"כ המאשימה עו"ד איציק אמיר

ב"כ הנאשם עו"ד חזום

הנאשם התייצב

[פרוטוקול הושמט]

גזר דין

פתח דבר

הנאשם הורשע לאחר בירור והכרעה בעניין מצבו הנפשי, כאשר ההגנה לא חלקה על העובדות המבססות את כתב האישום המתוקן. לעניין מצבו הנפשי של הנאשם בעת ביצוע העבירה, נטענה הטענה לסייג של אי שפיות, הוגשה חוות דעת מטעם הפסיכיאטר המחוזי, שקבע כי קיימת סבירות שהנאשם פעל בעת ביצוע העבירה תחת השפעה פסיכוטית, עורך חוות הדעת ד"ר צ'רנס נחקר, ובסופו של דבר, כמפורט בהרחבה בהכרעת הדין, משמצאתי כי הוכחה מעבר לכל ספק סביר סוגיית שפיותו של הנאשם בעת ביצוע העבירה, הורשע הנאשם בעבירה של החזקת סכין, עבירה על סעיף 186(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

עניינו של כתב האישום בתמצית בהחזקת סכין על ידי הנאשם ב- 15.7.11 בשעה 03:00 באזור מועדונים בתל אביב, כשלטענת הנאשם שימשה הסכין להגנה עצמית.

עם מתן הכרעת הדין נשלח הנאשם לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

תסקירי שירות המבחן

מתסקיר שירות המבחן מיום 1.1.15 עלה כי הנאשם כבן 26, עלה מאתיופיה עם משפחתו בגיל 3. לדבריו אינו עובד מזה שנתיים על רקע בעיות בריאותיות ומתקיים מקצבת ביטוח לאומי לאחר שאובחן כסובל מהפרעה ביפולרית עם סימנים פסיכוטיים. הנאשם תיאר כי מגיל צעיר חווה בעיות התנהגות, עבר בין מסגרות חינוך שונות עד שהוצא מביתו על ידי שירותי הרווחה והשתלב במסגרת פנימייה. לאחר 10 שנות לימוד עזב את הפנימייה בשל בעיות התנהגות ומעורבות בחברה שולית. בהמשך חזר להתגורר בבית הוריו ובסיוע של שירות המבחן לנוער הצליח להשיג 12 שנות לימוד. לצבא לא גויס על רקע מעורבותו בפלילים. הנאשם מסר כי בהיותו בן 15 החל לצרוך סמים מסוג גראס וזאת באופן מזדמן עד להיותו בן 21, אז הפסיק בכוחות עצמו לצרוך סמים למשך תקופה בת 3 שנים, במהלך גילה יציבות הן בפן התפקודי והן בפן התעסוקתי. הנאשם תיאר כי בהמשך חזר לצרוך סמים מסוג אקסטזי וקוקאין לצד סמי רחוב נוספים, עד שלפני כשנתיים התפרצה אצלו מחלה נפשית והוא אובחן כסובל מהפרעה ביפולרית עם סימנים פסיכוטיים. על רקע זה התאשפז במרכז לבריאות הנפש שם הוא מצוי במעקב פסיכיאטרי ומטופל תרופתית עד היום, כאשר הרופאה המטפלת בו מסרה לגורמי שירות המבחן כי הוא מצוי בהליך של טיפול מרפאתי כפוי ומצבו יציב. עוד נמסר כי למרות שביטא מוטיבציה להיעזר בגורמים המטפלים ולהשתלב בסל השיקום לא הגיע לוועדה אליה זומן בהקשר זה. שירות המבחן עמד על עברו הפלילי של הנאשם ועל הליכים בעניינו בביהמ"ש לנוער. שירות המבחן נדרש לקשר קודם של הנאשם עם השירות בשנת 2009 ועל צו של"צ שביצע באותה עת. אשר לעבירה נושא תיק זה, נטל הנאשם אחריות ומסר כי עד למעצרו נהג לשאת עמו סכין לצורך הגנה עצמית לאחר שהיה קורבן למעשה אלימות במהלכו נדקר. הנאשם אמנם טען כי מזה שנתיים אינו צורך סמים, אך משהוזמן למסירת בדיקות שתן בשירות המבחן, לא התייצב ולא נתן הסבר מניח את הדעת בעניין זה. כגורמי סיכון בעניינו של הנאשם שקל שירות המבחן את חומרת המעשים, תפקודו הירוד ואת הקושי לסייע לעצמו בשיקומו, וכגורם סיכוי נשקלה העובדה שהוא תחת מעקב רפואי על ידי גורמי הטיפול במרפאה לבריאות הנפש. שירות המבחן התרשם כי קיימת חשיבות בהשתלבות בטיפול סדיר במרפאה לבריאות הנפש ושיתוף פעולה מצידו לצורך קבלת סל השיקום, הכל בפיקוח שירות המבחן. הנאשם הביע הסתייגות בנימוק כי הקשר עם שירות המבחן מהווה עבורו גורם מלחיץ וכי הוא אינו מעוניין במעורבות טיפולית של שירות המבחן. על רקע האמור לעיל לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית בעניינו.

מהתסקיר מיום 24.6.15 אליו הופנה הנאשם בבקשה קונקרטית לגבש עבורו תכנית של"צ, עלה כי במפגש שהתקיים עם הנאשם תיאר האחרון שיפור שחל במצבו והביע נכונות לביצוע של"צ ומסר בדיקת שתן שנמצאה נקייה מסמים. כמו כן צוין שלא נפתחו לחובתו תיקים פליליים. על כן גובשה עבורו תכנית של"צ בהיקף של 120 שעות ב- "משתלה העירונית" בנתניה.

חוות דעת הממונה על עבודות השירות

הנאשם נשלח לממונה על עבודות שירות מספר פעמים. בסופו של דבר לאחר קשיים רבים, הושלמו הליכי ההשמה והנאשם נמצא מתאים לריצוי עבודות שירות.

טיעוני הצדדים

ב"כ המאשימה טען לסכנה הגלומה בעבירה שביצע הנאשם והגיש את תמונת הסכין (ת/1). הוא ציין את הערכים המוגנים שנפגעו וטען למתחם ענישה הנע בין 6 ל - 12 חודשי מאסר, כאשר נסיבות העבירה הן ברף חומרה גבוהה. את המתחם ביסס ב"כ המאשימה על רע"פ 322/15 ג'אנח נ' מדינת ישראל. אשר לנאשם עצמו, ב"כ המאשימה התייחס להרשעות קודמות, חלקן בעבירות רלוונטיות, והפנה לתסקיר שירות המבחן ממנו עולה כי הנאשם לא מסר בדיקות שתן באופן סדיר וסרב למעורבות טיפולית מטעם שירות המבחן. על כן ביקש שלא לאמץ את המלצת תסקיר שירות המבחן השני לענישה בדרך של של"צ. ככל שהנאשם לא כשיר לעבודות שירות עתר ב"כ המאשימה לעונש מאסר בפועל בן 4 חודשים לצד מאסר על תנאי.

ב"כ הנאשם ביקשה להתחשב בעת קביעת מתחם העונש במצבו הנפשי של הנאשם, חרף העובדה שנמצא כשיר. עוד טענה כי הנאשם לקח אחריות על מעשיו, וכי רוב עברו הפלילי הוא מתקופת נערותו אז לא היה מאובחן ומטופל פסיכיאטרית ומצבו לא היה מאוזן, תוך שהיא מפנה לחוות הדעת הפסיכיאטר ולעדויות הפסיכיאטר המחוזי בשלב שמיעת ההוכחות. עוד טענה כי הנאשם השתקם ומצבו יציב והוא מטופל תרופתית, וכן הצביעה על שינוי בגישתו כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן השני, כשהביע נכונות לשיתוף פעולה ומסר בדיקת שתן הנקייה משרידי סם. היא הדגישה כי העבירה בוצעה לפני כ- 4 שנים במהלכן לא נפתחו לחובת הנאשם תיקים נוספים, באופן שעיד של שינוי באורח חייו ועל תהליך שיקומי שעבר. על כן, ביקשה להמנע משליחת הנאשם לעונש מאסר שירוצה בעבודות שירות וביקשה להטיל עליו צו של"צ בהתאם להמלצת התסקיר, ואף בהיקף רחב של 200 שעות.

הנאשם אמר כי הוא מצטער.

דין והכרעה

האיסור על החזקת סכין מחוץ לחצרים נובע ממסוכנותו של הכלי, ומהקלות שבה ניתן לעשות בו שימוש, להסלים אירועים ולהביא לתוצאות אלימות. מדובר בעבירה התנהגותית שאינה תלויה בתוצאות, ונועדה להגן על שלום הציבור ובטחונו, למגר את תת תרבות הסכין, ולמנוע מראש את הסיכונים הגלומים בהחזקת סכין בשל פוטנציאל המסוכנות שבו.

מדיניות הענישה לעבירה היא מוחשית ומרתיעה, ונועדה להיאבק בתופעה הרווחת של החזקת סכין.

אשר לחומרת המעשים בנסיבותיהם, יש משמעות לנסיבות החזקת הסכין, אופי הסכין, אופן החזקתו וההקשר שבו הוחזק הסכין.

בתיק שלפניי, החזיק הנאשם סכין בשעת לפנות בוקר באזור מועדונים הומה אדם בתל אביב. הסכין הוחזקה על גופו של הנאשם ולא בכליו. לטענת הנאשם, כפי שעלתה מתסקיר שירות המבחן, מטרת ההחזקה הייתה הגנה עצמית לאחר שנדקר בעבר כשהיה מעורב באירוע אלימות. מדובר, אם כן, בסכין שנועדה לשימוש מול בני אדם במידת הצורך, ונתון זה מגביר את המסוכנות. לבית המשפט הוצגה תמונה של הסכין (ת/1) המלמדת על אופיה ופוטנציאל הפגיעה משימוש

בסכין, אם כי לקחתי בחשבון את העובדה שבפועל לא נעשה כל שימוש בסכין.

לעניין השפעת מצבו הנפשי של הנאשם על ביצוע המעשים, אמנם לא מצאתי קשר סיבתי בין מחלת נפש ממנה סבל הנאשם (עניין שלגביו קבעתי כי הונחה תשתית שיש בה כדי לעורר ספק סביר) לבין המעשים באופן הפוטר את הנאשם מאחריות פלילית למעשיו, עם זאת, מקובלת עליי טענת ההגנה שיש מקום להתחשבות מסוימת, להשקפתי מועטה, בקביעת מתחם הענישה במצבו הנפשי של הנאשם. לא ניתן לשלול שמצבו הנפשי של הנאשם, השפיע במידה מסוימת על עמדתו הסובייקטיבית, לפיה מטרת ההחזקה של הסכין הייתה לגיטימית, הגם שהבין את משמעות מעשיו. אעיר בהקשר זה כי מדובר בהשערה בלבד, שכן הנאשם בחר שלא להעיד ולא שיתף את בית-המשפט בהלך נפשו בזמן ביצוע העבירה. משכך, המשקל שמיוחס לטענה זו הוא מועט.

לעניין מדיניות הענישה, ב"כ המאשימה הפנה לרע"פ 322/15, **ג'אנח נ' מדינת ישראל**, אשר אשרר את פסיקת בית משפט השלום בת"פ 44041-01-12 ובהמשך את עפ"ג 31082-06-14, בו נקבע מתחם ענישה הנע בין 6 ל - 12 חודשי מאסר. נסיבות אותו תיק חמורות יותר היות שהנאשם היה מעורב באירוע אלימות, והובהל לבית החולים לאחר שנדקר, כשהסכין נמצאה בכיסו.

ב"כ הנאשם, הפנתה לפסקי דין שבהם היה מצב נפשי מורכב:

ת"פ 145396-06-13 **מדינת ישראל נ' אבאייב**, בו בוצעה עבירה של החזקת סכין בעת שהנאשם היה במצב פסיכוטי על רקע שימוש בסמים. נקבע מתחם הנע בין עונש מאסר על תנאי לבין שנת מאסר ונגזרו עליו 3 חודשי מאסר מותנה.

ת"פ 50033-03-12 **מדינת ישראל נ' בודובסקי**, בו נדון נאשם הסובל ממצב פסיכיאטרי מורכב אשר הורשע בעבירה של החזקת סכין, לגביה נקבע מתחם עונש הנע בין מאסר על תנאי לבין 6 חודשי מאסר.

כעולה מן המקובץ, המעשים שעשה הנאשם בנסיבות עשייתם מחייבים מאסר בפועל למעט במקרים יוצאי דופן (עפ"ג 22408-03-13 **סנאיה נ' מדינת ישראל**). במקרה שלפניי, הגעתי למסקנה כי יש במצב הנפשי כדי להוות שיקול הממתן במידה מועטה את מתחם הענישה, ואין הצדקה למתחם שתחתיתו עונש מאסר מותנה לצד של"צ. לפיכך, מתחם הענישה, בהתחשב במצבו הנפשי של הנאשם, נע בין תקופת מאסר קצרה מאד הניתנת לריצוי בעבודות שירות לבין עונש מאסר בפועל לתקופה של 8 חודשים.

לא נטען לענישה כספית ולא אחמיר בעניין זה מעבר לטיעוני המאשימה.

הענישה הקונקרטית

אין במתואר בתסקיר שירות המבחן כדי לבטא הליכי שיקום באופן המצדיק סטייה ממתחם הענישה, והעונש יגזר בתוך המתחם בהתחשב בנסיבות לחומרה ולקולא שלהלן.

ראשית, הנאשם הודה בהחזקת הסכין והראיות נשמעו לצורך בירור מצבו הנפשי בלבד.

שנית, לנאשם עבר פלילי הכולל 5 הרשעות קודמות כאשר המאוחרת בהן היא בקשר לעבירות רכוש משנת 2012, והיתר בעבירות אלימות ורכוש מהשנים 2006, 2008, 2010 ו- 2011. יוער כי ההרשעה משנת 2011 נתנה כחודשיים בלבד עובר למועד ביצוע העבירה בתיק שלפניי בקשר לעבירות אלימות.

שלישית, הנאשם היה כבן 23 בעת ביצוע העבירות והוא כיום כבן 27.

רביעית, אמנם עולה מתסקיר שירות המבחן הראשון כי הנאשם אינו משתף פעולה ואינו מעוניין בסיוע טיפולי מטעם שירות המבחן, אולם הובהר כי הנאשם מטופל מזה תקופה במרפאה לבריאות הנפש ומצבו כיום יציב. כמו כן, מתסקיר שירות המבחן האחרון וחווה"ד הממונה עלה כי בדיקות השתן שמסר נמצאו נקיות משרידי סם, כך שדומה שיש לראות בכך ניסיון של הנאשם לשנות את אורחות חייו בהתאם למגבלותיו.

חמישית, מאז ביצוע העבירה חלפו כארבע שנים במהלכן לא נפתחו לחובת הנאשם תיקים נוספים, ונתון זה בהתחשב בעברו של הנאשם מצביע על התמתנות ויציבות מסוימת הנובעת מהטיפול הנפשי.

שישית, לנאשם נסיבות חיים מורכבות ומגיל צעיר הוא חי במסגרות אשר אינן מהוות גורם תומך ומרסן עבורו.

סוף דבר, על מנת לשמר את ההתייצבות המסוימת במצבו של הנאשם, יש מקום למקמו בתחתית המתחם.

אשר על כן, אני גוזרת על הנאשם את העונשים כדלקמן:

1. מאסר בפועל לתקופה של 30 ימים, שירוצה בדרך של עבודות שירות, בהתאם לחוות-דעת הממונה על עבודות השירות במועצה המקומית אבן יהודה.

הנאשם יתייצב במפקדת מחוז מרכז ביום 29.11.15 שעה 8:00 לתחילת ריצוי עונשו.

הובהרה לנאשם המשמעות של אי עמידה בתנאי עבודות השירות.

2. מאסר על תנאי למשך 6 חודשים, לתקופה של 3 שנים והתנאי שהנאשם לא יעבור את העבירה בה הורשע.

3. ניתן צו כללי למוצגים, לשיקול דעת קצין משטרה. הסכין תושמד.

זכות ערעור לביהמ"ש המחוזי בתוך 45 יום מהיום.

המזכירות תשלח עותק הפרוטוקול לממונה על עבודות השירות/לשירות המבחן.

ניתנה והודעה היום ו' חשוון תשע"ו, 19/10/2015 במעמד הנוכחים.

לימור מרגולין-יחידי, שופטת